

De instelling van het pascha

Periodethema: Mozes
Exodus 12: 1-28

KERNTEKSTEN

'En het zal geschieden, wanneer uw kinderen tot u zullen zeggen: wat hebt gij daar voor een dienst? Zo zult gij zeggen: dit is den HEERE een paasoffer, Die voor de huizen der kinderen Israëls voorbijging in Egypte, toen Hij de Egyptenaren sloeg, en onze huizen bevrijdde!' (Ex. 12: 26 en 27a)

UITLEG VAN DE KERNTKST

De vaders moeten aan de kinderen vertellen waarom er een paasoffer gebracht wordt. Ze maken duidelijk dat de engel in Egypte de Egyptenaren doodde en de huizen van de Israëlieten voorbijging.

BEGINSITUATIE

Vorige week is verteld over de zevende en achtste plaag in Egypte. Het is goed om door middel van vragen het verhaal in de gedachten terug te roepen.

Stel duidelijke vragen over het verhaal van vorige week:

- Mozes wordt door de Heere naar Farao gestuurd om hem te waarschuwen voor de zevende plaag. Wat moeten Farao en zijn knechten doen?
- Luistert iedereen naar deze opdracht en wat zijn dan de gevolgen?
- Wat gebeurt er in het land Gosen?
- Hoe reageert Farao op de zevende plaag?
- Wat zegt Farao als de plaag voorbij is?
- Mozes en Aäron gaan weer naar Farao. Wat zal de achtste plaag zijn?
- Hoe reageren de knechten op dit bericht?
- Wie mogen er van Farao weggaan om een feest te houden in de woestijn?
- Wat is de reactie van Mozes op dit voorstel?

- Wat gebeurt er als Mozes zijn staf over Egypte uitsteekt?
- Wat doen deze diertjes?
- Waarom roept Farao Mozes en Aäron bij zich in zijn paleis?
- Hoe reageert Farao als de plaag voorbij is?

DOELSTELLINGEN

- Door deze vertelling de kinderen proberen duidelijk te maken waarom de Heere het Pascha ingesteld heeft.
- Hen ook laten zien wat de betekenis ervan is.

INDELING

- De boodschap van Mozes aan de oudsten.
- De keuze van het lammetje of het geitenbokje en het bewaren.
- Het slachten.
- De belofte van God.
- Het braden en het eten van het lam of het geitenbokje.
- De bittere saus en de ongezuurde broden.
- Het bevel en de inzetting van God.

OPMERKINGEN

In dit verhaal gebeurt niet veel: het bestaat alleen uit de opdracht en belofte van God. Toch is het belangrijk om dit verhaal aan de kinderen te vertellen, omdat Gods genade voor zondaren hier duidelijk verteld wordt.

Besef verder dat de vertelling van volgende week over de tiende plaag gaat; dat gedeelte kunt u dus beter laten liggen voor de volgende zondag. Een gedeelte overlapt de vertelling van vandaag.

Bij de voorbereiding kunt u de site <http://abcvanhetgeloof.nl> gebruiken. Zowel voor de jongeren als

voor de kinderen wordt het begrip 'avondmaal', 'verzoening' en 'verlossing' goed uitgelegd en besproken:

abcvanhetgeloof.nl/avondmaal

abcvanhetgeloof.nl/wij-belijden/verzoening-jongeren

abcvanhetgeloof.nl/wij-geloven/verlossing

abcvoorkinderen.nl/wij-geloven/avondmaal

abcvoorkinderen.nl/wij-belijden/verzoening.html

abcvoorkinderen.nl/wij-belijden/verlossing

ZINGEN

Psalm 32: 5; 81: 5, 7 en 11; 99: 1, 2 en 8; 116: 10; 121: 4.

Voor de kinderen uit groep 5 en 6: Psalm 40: 4; 66: 6; 77: 7.

'Vannacht zal het wonder gebeuren' (AWN, deel 1, nr. 7).

'Zomaar te gaan met een stok in je hand' (AWN, deel 2, nr. 6).

'De Heere zorgt voor ons' (OMK, deel 2, nr. 77).

'k Stel mijn vertrouwen op de Heer', mijn God' (UAM, nr. 11; WKK, nr. 615).

'Heer' wees mijn Gids' (WZM, nr. 159).

UITLEG VAN DE PSALM

Psalm 32: 5. In dit vers gaat het over een muilezel en een paard. Een muilezel is een kruising tussen een ezelin en een paardenhengst. Dat zijn allebei koppige dieren. Door een toom en een (ge)bit moeten deze dieren in bedwang gehouden worden. Een bit is een ijzeren mondstuk en een toom

is een riem of koord (de teugels) dat aan het bit vastzit. Beide worden dus gebruikt om een paard of muilezel in de goede richting te sturen en hun koppigheid aan banden te leggen.

David roept in dit vers op om als mens niet zo koppig te zijn en je door God te laten leiden. Er moet geen dwangmiddel nodig zijn. Als we luisteren naar God zal het onheil dat eerder in deze psalm beschreven wordt niet komen. Als we God wel verlaten, moeten we vrezen voor straf: dan zal het ene leed na het andere leed ons deel zijn. Als we op God vertrouwen en Hem dienen, zal Hij Zijn zegen aan ons geven.

MATERIALEN

Een kaartje van Kanaän en Egypte kan duidelijk maken waar de Israëlieten op dat moment zijn en waar ze heen gaan.

U kunt ook plaatjes zoeken van een Pesachmaaltijd: de Joden vieren nog steeds elk jaar Pascha met een maaltijd (de sedermaaltijd) en de bijbehorende rituelen.

BORDPLAN

Als u kiest voor een verwerking met overeenkomsten en verschillen tussen Pascha en het paasfeest kunt u twee kolommen op het bord tekenen. Als u kiest voor het bespreken van de sedermaaltijd kunt u een tekening maken van het bord met de verschillende gerechten.

INTRODUCTIE

Praat met de kinderen over dingen die herinneringen (kunnen) oproepen. Het kunnen souvenirs zijn uit landen waar ze geweest zijn. Ook speelgoed of andere dingen die ze gekregen hebben van oma of opa of die ze misschien bij een erfenis gekregen hebben, kunnen herinneringen oproepen. Als je ernaar kijkt of als je het ziet, dan denk je er weer aan terug. In het verhaal van vandaag gaat het ook over herinneren, maar dan wel aan een gebeurtenis met een bijzondere betekenis. Luister goed of je dingen hoort die met herinneren te maken hebben.

BRUGZIN OF BEGINZIN

Wat is er veel gebeurd de laatste tijd in Egypte. Het zijn beslist geen fijne dingen. Denk maar aan de plagen waar we het de vorige keer over hadden. Zelfs de knechten van Farao zeggen: 'laat die Israëlieten nu maar gaan, anders gebeurt er nog meer.'

Vertelling

Denk je dat Farao luistert? Nee, hij blijft bij zijn standpunt: de Israëlieten mogen niet vertrekken. Na de negende plaag gaat Mozes weer naar Farao. Hij vertelt dat er nog één plaag zal komen. Wat

wordt Farao boos! Hij zegt tegen Mozes en Aäron: 'Ik wil jullie nooit meer zien. Als jullie toch weer bij mij komen, zal ik jullie direct laten doden.'

DE BOODSCHAP VAN MOZES AAN DE OUDSTEN

Mozes krijgt een opdracht van de Heere. Hij moet de oudsten van het volk heel veel vertellen over de komende dagen. Die oudsten (je zou kunnen zeggen: de leiders van het volk) moeten het aan de Israëlieten vertellen. Daarom klopt één van de oudsten op de deur van een huisje. Vader doet open. Hij laat de man binnen. 'Ik heb een boodschap van Mozes. Op de tiende van deze maand, de maand Abib, moet je een lammetje van de kudde uitkiezen. Je mag ook een geitenbokje nemen. Het lammetje moet één jaar oud zijn en helemaal goed zijn. Er mag geen gebrek aan te zien zijn. Het mag bijvoorbeeld geen krom of verlamd pootje hebben.' Vader, moeder en de kinderen luisteren. 'Jullie moeten precies doen wat Mozes van de Heere gehoord heeft.' Daarna vertelt hij nog veel meer dingen.

DE KEUZE VAN HET LAM

Op de tiende van de maand gaat vader met zijn oudste zoon naar de kudde. Ze moeten een heel

mooi lam uitkiezen. 'Ik denk dat we deze maar nemen. Die is te groot voor ons gezin. Ik zal met de buurman overleggen of we dit lammetje samen kunnen nemen', zegt vader. 'Want er mag niets van het lammetje overblijven. Er mag niet teveel maar ook niet te weinig zijn.' Ze nemen het diertje mee naar huis.

De kinderen vinden het prachtig om zo'n lammetje in huis te hebben. Ze spelen er vier dagen mee. Dan zegt vader: 'Vanavond, als het donker wordt, ga ik het lam slachten.' 'Ach vader', zegt één van de kinderen, 'moet dat nu echt? Het is zo'n lief lammetje. Kunt u niet een ander lam nemen?' 'Nee', zegt vader, 'dat kan niet. Dit lam hebben we uitgekozen en dit moeten we slachten. Zo heeft God het tegen Mozes gezegd.'

HET SLACHTEN

Vader gaat naar buiten en doodt het dier. De kinderen staan er verdrietig bij te kijken. 'Pak jij die schaal eens', zegt vader tegen zijn oudste zoon. 'Houd hem goed vast, dan laat ik het bloed erin lopen.' Het bloed loopt uit het lam. Dan legt vader het dode dier neer. Hij pakt een bosje met blade- ren. Het zijn stengels van de hysopplant. 'Wat gaat u nu doen?' vraagt één van de jongere kinderen. Hij ziet dat vader met de schaal bloed naar de deur loopt. 'Ik moet het bloed aan de bovendorpel smeren. En ook aan de zijposten van de deur.' 'Waarom is dat, vader?' vraagt de oudste zoon. 'Als ik dat niet doe, moet jij sterven, jongen.' De oudste jongen schrikt. Sterven? Hij? Waarom? Hij kijkt naar het ernstige gezicht van zijn vader. 'Is dat echt waar, vader?' Vader knikt. 'Vannacht zal een engel van de Heere door Egypte gaan. In elk huis zal hij de eerstgeborene, dus de oudste, doden. Alleen in het huis waar het bloed aan de bovendorpel en aan de zijposten gesmeerd is, niet. Daar zal de engel niet naar binnengaan. Daar zal de oudste niet sterven.' 'O vader, smeert u dan het bloed erop, zodat het goed te zien is? Anders moet ik sterven', antwoordt de oudste jongen. De andere kinderen staan er stil bij te kijken. Het is allemaal zo bijzonder.

DE BELOFTE VAN GOD

Dan zegt vader: 'als we ongehoorzaam zijn, zal de Heere ons straffen. Maar als we gehoorzaam zijn, mogen we blijven leven. We zullen vannacht het Pascha vieren. Pascha betekent voorbijgang. Als we luisteren naar wat God zegt en doen wat Hij beveelt, zal de engel ons huis voorbijgaan.' Hij denkt na en zegt dan: 'De Heere zal ons verlossen van de Egyptenaren, maar wij hebben ook gezondigd. Daarom moet de Heere ook ons straffen. Alleen door het bloed kunnen wij verlost worden. Achter het bloed zijn we veilig.'

Het lammetje dat geslacht wordt wijst op de Heere Jezus. Het zal nog heel lang duren voor de Heere Jezus

geboren wordt. Maar God wil nu al een teken geven. De Heere Jezus zal als een lam geslacht worden. Hij zal sterven aan het kruis op Golgotha.

Jullie weten dat de Heere Jezus gekomen is. Ook voor ons is het belangrijk dat we Hem kennen, niet alleen voor de Israëlieten. Ook jij kunt alleen behouden worden door het bloed van de Heere Jezus. Alleen als je Hem kent, is het goed. Dan zal God je niet straffen om je zonden. Maar als je de Heere Jezus niet kent, kun je niet behouden worden. Dan zal je sterven, net als alle eerstgeborenen in Egypte. Dan mag je niet bij God in de hemel komen, maar dan zal je voor altijd bij de duivel moeten zijn in de hel. Het is vandaag een heel ernstige vertelling. Maar toch mag er ook een blijde boodschap klinken: de Heere Jezus leeft! Hij kan en wil ook jouw hart en leven vernieuwen. Wees dan gehoorzaam en ga tot Hem. Vandaag nog!

HET BRADEN EN HET ETEN

Vader gaat verder met het werk dat moet gebeuren. Als hij het bloed aan de bovendorpel en aan de zijposten gesmeerd heeft, maakt hij een vuur. 'Wat gaat u doen?' vraagt de oudste jongen. 'Ik ga het lammetje braden. We mogen het niet koken, maar we moeten het braden. Dat gaat ook sneller, want we moeten het snel op kunnen eten. Ik mag het lammetje niet kapot snijden. Ik mag ook geen pootje breken. Het moet helemaal gebraden worden.' 'Wat gaat u er dan mee doen?' 'Vanavond gaan we het lammetje eten. Dan wordt het Pascha gevierd. We moeten het helemaal opeten. Er mag niets overblijven. Als er toch nog een stukje vlees overblijft, moet ik dat verbranden.' 'Maar', zegt één van de kinderen, 'als je nu maar met een paar mensen bent?' 'Daarom eten wij dit lammetje samen met de burenen.'

Terwijl vader het lammetje braadt, zegt hij: 'als we vanavond gaan eten, moeten we klaar zijn om op reis te gaan. We moeten onze kleren aan hebben en onze schoenen alvast aantrekken. We mogen niet gaan zitten, maar tijdens het eten moeten we staan. Ik moet mijn staf in mijn handen hebben. Dus klaarstaan om te vertrekken. Zo heeft de Heere het tegen Mozes gezegd.'

DE BITTERE SAUS EN DE ONGEZUURDE BRODEN

Intussen is moeder brood aan het bakken. 'Moeder, waarom zijn de broden zo plat? Anders bakt u altijd van die mooie broden.' 'Ja, dat klopt. Maar deze keer heb ik er geen zuurdesem (geen gist) in gedaan. Zuurdeeg moet je een poos laten staan voor het goed is. Dat mag vandaag niet. Ik moet snel een brood bakken. Dat kan alleen maar zonder zuurdeeg, zonder gist.' De kinderen kijken hoe moeder de broden bakt. 'Kijk maar, ik kan nu snel een brood bakken. We kunnen ze ook langer bewaren als we straks uit Egypte vertrekken. Maar ze smaken niet zo lekker dan anders. Ze zijn harder.'

Als we ze eten, moeten we denken aan alle ellende die we hier in Egypte gehad hebben. Ook moeten we denken aan onze eigen zonden.' *Wij zouden zeggen: het lijkt wel wat op beschuit.*

Als moeder de broden op de oven neergelegd heeft, gaat ze kruiden klaarmaken. Ze maakt ze een bittere saus. 'We kunnen vanavond het brood in de saus dopen. Dan wordt het brood iets zachter, maar de saus smaakt wel bitter. Zo heeft Mozes het ons verteld, in de naam van de Heere.'

Weet je waar die broden en die bittere saus op wijzen? Op de ellende die ze gehad hebben in Egypte. Wat is er veel verdriet geweest toen Farao de jongetjes in de Nijl liet gooien. Wat hebben ze hard moeten werken. Elke dag moesten ze veel tichelstenen bakken. Farao eiste steeds meer. Maar het wijst ook op de zonde. *Daar moeten ook wij elke dag aan herinnerd worden. Vaak vergeten we dat. We vinden het vaak heel gewoon om zondige dingen te doen. Soms kan een stemmetje in je hart zeggen: 'het is niet goed wat je doet.'* Maar andere keren hoor je dat stemmetje niet, omdat je die zonde zoveel doet. Het is nodig dat de Heere jouw ogen openmaakt. Dan ga je zien hoeveel verdriet je de Heere elke dag weer opnieuw doet.

HET BEVEL EN DE INZETTING VAN GOD

Zo wordt alles voor deze bijzondere dag en avond klaargemaakt. Maar de Heere heeft nog meer tegen Mozes en het volk gezegd. Ze moeten elk jaar het feest van Pascha vieren. Elk jaar moet er een lam geslacht worden. De tenten en huizen moeten schoongemaakt worden: er mag geen stukje zuurdeeg in de tent of het huis te vinden zijn. Ze moeten ook elk jaar bittere saus maken. Het bloed hoeft niet elk jaar aan de bovendorpel en de zijposten gesmeerd te worden. Dat hoeft maar één keer, alleen nu in Egypte.

Hun kleren en schoenen hoeven ze bij het feest niet aan te hebben. Dat geldt alleen maar voor deze keer, omdat ze nu uit Egypte zullen vertrekken. Als ze in het land Kanaän gekomen zijn, mogen ze het Pascha gewoon aan tafel eten.

Het Pascha moet zeven dagen gevierd worden: ze moeten zeven dagen ongezuurde broden eten. De eerste en de zevende dag moeten ze als een sabbat (een zondag) vieren: ze mogen dan geen werk doen.

De kinderen hebben tijdens dit Pascha ook een taak: het oudste kind vraagt tijdens de maaltijd van Pascha aan de vader: 'wat betekent dit allemaal? Waarom vieren wij dit feest?' De vader geeft het antwoord. Hij legt uit waarom er een lam geslacht wordt en ook waarom er ongezuurde broden en bittere saus gegeten moet worden. Op die manier

zullen ze elk jaar herinnerd worden aan de uittocht uit Egypte. Ook zullen ze denken aan de bewaring van God: de eerstgeborenen van de Israëlieten zijn gespaard gebleven, omdat er bloed gesmeerd was aan de bovendorpel en de zijposten.

Weet je... dit is allemaal al meer dan 3500 jaar geleden gebeurd. Toch vieren ook nu de Joden nog steeds het Pascha. Meestal noemen ze dat Pesach. Ze maken hun huizen schoon en hebben een maaltijd met elkaar, de zogenaamde sedermaaltijd. Midden op de tafel staat een schotel, de seder-schotel, met verschillende gerechten. Op de schotel ligt een gebraden botje van een lam, een ei, ongezuurde broden (ook wel matzes genoemd), een soort zoete saus, bittere kruiden, verse groenten en een schaalje zout water. Bij de Joden is dit een speciaal feest dat met het gezin gevierd wordt. Ze eten de verschillende dingen in een bepaalde volgorde, terwijl de oudste zoon allerlei vragen stelt aan de vader.

Zoals de Joodse kinderen vragen stellen, zo mag jij ook vragen stellen: aan je vader en moeder, aan de juf of meester. Zij mogen antwoord geven, antwoord vanuit de Bijbel. Je kunt ook zelf in je Bijbel lezen. De Heere wil jou antwoord geven door Zijn Woord.

Wij vieren geen Pascha meer. Bij ons is dit het paasfeest geworden. Wij denken dan aan de opstanding van de Heere Jezus. Dat is nog groter dan de uittocht uit Egypte. Wat een wonder dat de Heere Jezus Zijn leven wilde geven. Hij is de Overwinnaar van de zonde, de duivel en de dood. Nu kunnen zondaren, groot en klein, jong en oud, vergeving van zonden krijgen. Alleen door Zijn bloed is er vergeving mogelijk. Daarom nog een keer de vraag: ken jij de Heere Jezus al persoonlijk? Weet je Wie Hij voor jou is?

AFSLUITING

Er is in onze kerk wel iets dat aan Pascha doet denken. Misschien weet je al wat ik bedoel: drie of vier keer in het jaar wordt bij ons het Heilig Avondmaal gevierd. Bij het brood denk je aan het lichaam van de Heere Jezus en bij de wijn aan het bloed van de Heere Jezus: zoals het lam geslacht werd met Pascha, zo is de Heere Jezus aan het kruis gestorven. Helemaal vrijwillig heeft de Heere Jezus Zich overgegeven. Wat een wonder! Wat een genade!

VERWERKING

Maak een keuze uit onderstaande mogelijkheden:

- Sluit aan bij de introductie: welke dingen moeten de Israëlieten zich herinneren? Laat de kinderen enkele dingen noemen uit het verhaal.
- Zing met elkaar enkele liederen of leer een nieuw lied aan.
- Laat de kinderen verschillen en overeenkomsten noemen tussen het Pascha bij de Joden en het paasfeest bij ons. Maak op het bord twee kolom-

men waarin u deze verschillen en overeenkomsten kunt schrijven.

- U kunt ook iets vertellen over de viering van Pesach bij de Joden van vandaag. Nog steeds wordt dit feest gehouden, zie o.a.
www.joodsleven.nl/Encyclopedie/Feestdagen/Pesach/Chag-Pesach.htm
www.kerkenisrael.nl/info/pesach.php
www.jhm.nl/cultuur-en-geschiedenis/woordenlijst/p/pesach
nihs.nl/het-joodse-jaar/pesach/

visie.eo.nl/2015/04/de-viering-van-de-joodse-sedermaaltijd/
schooltv.nl/video/pesach-de-viering-van-het-joodse-paasfeest/

- Tegenwoordig zijn in de winkel matzes te koop: u kunt de kinderen een stukje geven om deze 'koecken' te proeven. Eventueel kunt u ze ook zelf bakken; op internet zijn goede recepten voor matzes te vinden.
- Op de site staat nog een verwerking over dit verhaal.

